

Sufinansira Evropska unija

Sweden
Sverige

Sufinansira Švedska

STRATEGIJA ZAPOŠLJAVANJA

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE 2023-2030

Rodna analiza

Bosna i Hercegovina

2024

**PRAVA
ZA SV=**

Rodna analiza Strategije zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) za period od 2023 -2030 godine izrađena u sklopu projekta **“Unaprijeđivanje rodne ravnopravnosti kroz proces pristupanja EU”**, predvođen od strane Reactor – Research in Action (Sjeverna Makedonija) i implementiran zajedno sa Kvinna till Kvinna Foundation (ured u Sjevernoj Makedoniji), Kosovo Women’s Network (Kosovo¹), Albanian Women’s Empowerment Network (AWEN) (Albanija), Udruženje PRAVA ZA SVE (Bosna i Hercegovina) i Centar za ženska prava (Crna Gora). Cilj ovog projekta je poboljšanje i proširenje postojeće regionalne saradnje u svrhu jačanja demokratije, učešća te ostvarivanja uključivog, rodno osjetljivog procesa pristupanja. Projekat, između ostalog, doprinosi jačanju kapaciteta ženskih organizacija civilnog društva da sarađuju s vladama, delegacijama i uredima EU u zemlji i u regionu, čineći sve uključene aktere svjesnima značaja rodni dimenzija procesa pristupanja EU. Posebno se nastoji poboljšati odgovornost vlada u provođenju obaveza u pogledu rodne ravnopravnosti i prava žena tokom procesa pristupanja EU.

Bosna i Hercegovina (BiH) je ratifikovala brojne međunarodne ugovore i usvojila zakone u cilju uspostavljanja rodne ravnopravnosti i ukidanja diskriminacije po bilo kom osnovu. Ipak, žene u BiH još uvijek nisu ravnopravne i trpe različite oblike diskriminacije. Neravnopravnost je prisutna u gotovo svim oblastima, a naročito u sferi rada i ekonomije. Priznavanje, uživanje i zaštitu ženskih prava karakterizira razlika između normativnog i stvarnog stanja, podzastupljenost žena u politici i nejednaka raspodjela ekonomske i društvene moći. Treba pri tome uzeti i u obzir da je pravni sistem u BiH i dalje neharmoniziran i nastavlja pružati prilike za diskriminaciju na osnovu roda, zbog neusklađenosti zakona, neujednačene primjene tih zakona, kao i izostanka efikasnog praćenja njihove primjene.

Diskriminacija u oblasti zapošljavanja i pristupa radu je zabranjena odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH (ZORS), Zakona o zabrani diskriminacije u BiH (ZOZD) te svim zakonima o radu koji su na snazi na različitim nivoima vlasti u državi. Ipak, žene se kontinuirano susreću s diskriminacijom u zapošljavanju i radnim odnosima, počevši od oglašavanja i ponude radnog mjesta, pa do procesa zasnivanja radnog odnosa, njegovog toka i, konačno, otkaza.²

Posljednji Izvještaj o statusu BiH (Izvještaj) pripremljen od strane Evropske komisije (EK) iz novembra 2023. godine³ šalje nešto jaču poruku pozivajući vlade na akciju u osiguravanju implementacije standarda rodne ravnopravnosti, ljudskih prava i slobodnog djelovanja civilnog društva.

U BiH nedostaju rodne analize za različite tematske oblasti i sektore koji bi ukazali na položaj žena u društvu i rodnu ravnopravnost naročito kada je u pitanju oblast rada i zapošljavanja. Stoga ova analiza ima za cilj da doprinese ovim procesima, ukaže na značaj integrisanja principa rodne ravnopravnosti u strategije i politike koje se donose cilju unaprijeđenja sektora ekonomije i zapošljavanja u zemlji, te pozove na punu primjenu Zakona o ravnopravnosti spolova BiH i drugih relevantnih zakona kojima se osigurava ravnopravnost spolova u pristupu i uživanju ljudskih prava.

1 This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence

2 CEDAW Alternativni izvještaj (Zapošljavanje, ekonomske i socijalne beneficije)
https://pravosudje.ba/wp-content/uploads/sites/5/2023/11/Izvjestaj19_23web.pdf

3 https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_691%20Bosnia%20and%20Herzegovina%20report.pdf

Osigurati redovno usvajanje strategija zapošljavanja, sa integrisanom rodnom perspektivom i rodno osjetljivim mjerama, posebno vodeći računa o potrebama pripadnica marginalizovanih grupa.

Uspostaviti redovni sistem prikupljanja detaljnih statističkih podataka razvrstanih po spolu pri svim statističkim zavodima, a naročito u oblasti zapošljavanja, plata i naknada, po pojedinim sektorima zaposlenosti, stručnog usavršavanja i napredovanja, te učešća u rukovođenju i upravljanju.

Prilikom izrade politika i zakona u oblastima rada, zapošljavanja i socijalnog sistema obavezno se mora vršiti procjena utjecaja na žene. Nove politike moraju sadržavati sistem obaveznog, redovnog praćenja i izvještavanja o njihovoj primjeni.

Zakoni i politike u oblasti rada i zapošljavanja moraju odgovoriti na potrebu uspostavljanja ravnoteže između između poslovnog i privatnog života za roditelje i staratelje, te naročito prepoznati potrebu investiranja u ustanove za brigu o djeci i slično.

Osigurati redovne i periodične mehanizme praćenja primjene Strategije u praksi i uz učešće civilnog društva izraditi rodno osjetljive indikatore interseccionalno i/ili unaprijediti indikatore praćenja kako bi se mogli mjeriti koliko pojedine mjere zaista pomažu marginaliziranim grupama.

